

לק"י

כדי לסייע לאלו המבקשים לקיים בליל הסדר את מצוות
המוחשת יציאת מצרים ולהעביר זאת גם למשפחתם,
מובא בזה 'תיאור ציורי ליציאת מצרים'
(באדיבות מחבר ספר הגדה של פסח 'הלילה הזה'
הרב אלכסנדר מנדלבוים).

הַחַיִּים בְּמִצְרַיִם

נוֹלַדְתִּי בְּאֶרֶץ גִּשֶׁן אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם. כָּאֵן גָּרִים כָּל
הַיְּהוּדִים, הַשּׁוֹנִים מֵהַמִּצְרַיִם הַמְּקוֹמִיִּים בְּלְבוּשׁם בְּשִׁפְתָם
וּבְשִׁמּוֹתֵיהֶם. סָבִי הָיָה עֹשִׂיר גָּדוֹל. הוּא גָּדַל קְשׁוּאִים,
אֲבִטִּיחִים, בְּצָלִים וְשׁוּמִים בְּגִנֵּי יָרֵק שֶׁהָיוּ לוֹ לְאֶרֶץ גִּדְת
הַיָּאֹר. יְהוּדִים רַבִּים - וְגַם לֹא מַעֲט מִצְרַיִם - הָיוּ קוֹנִים מִמֶּנּוּ
אֶת תּוֹצְרוֹתוֹ הַמְּשַׁבַּחַת, וְחֲנוּת הַיִּרְקוֹת שֶׁלוֹ הָיְתָה תְּמִיד
הוֹמָה אָדָם.

יוֹם אֶחָד, לִפְנֵי שָׁנִים רַבּוֹת, קָרָא פְּרַעָה מֶלֶךְ מִצְרַיִם אֶת כָּל
הַיְּהוּדִים לְאַסְפָּה דְּחוּפָה בְּאַרְמוֹן הַמֶּלֶךְ. כָּלָם, כְּמוֹכֵן, בָּאוּ
אֶל הָאַרְמוֹן הַמִּפְאָר. הַיְּהוּדִים הָיוּ אֵז חֲשׁוּבִים וְעֹשִׂיִּים וְהֵם
רָצוּ לְמִצָּא חֵן בְּעֵינֵי הַמֶּלֶךְ פְּרַעָה. גַּם סָבִי הֵלֵךְ עִמָּם אֶל
אַרְמוֹן הַמֶּלֶךְ. פְּרַעָה הִפְתִּיעַ אֶת כָּלָם; לִפְתָּע פְּתֹאֹם הוּא
הוֹרִיד אֶת כֶּתֶר הַזָּהָב מֵעַל רֹאשׁוֹ, הִחְלִיף אֶת בְּגָדָיו לְבִגְדֵי
עֲבֹדָה שֶׁל פּוֹעֵל פְּשׁוּט, לָקַח סֵל וּמִגְרָפָה וְהִתְחִיל לְעֲרֹב
יַחַד חֲמֹרֵי בָנִין לַעֲשׂוֹת לְבָנִים. כָּל הַיְּהוּדִים הִתְפַּלְאוּ עַל כֵּן
וְרָצוּ לַעֲזֹר לוֹ. כָּל אוֹתוֹ הַיּוֹם עָבְדוּ הַיְּהוּדִים בְּזִרְיּוֹת
וּבְחִרְיּוֹת וְהִתְאַמְצוּ בְּכָל כּוֹחַם בְּדֵי לַעֲזֹר לַמֶּלֶךְ. בְּעֶרֶב בָּאוּ
נוֹגְשִׁים מִצְרַיִם. הֵם סָפְרוּ כְּמָה לְבָנִים עָשָׂה כָּל יְהוּדִי
וְהוֹדִיעוּ לְכָלָם כִּי הֵחַל מִמָּחָר כָּלָם צְרִיכִים לְהִתְיַצֵּב מִדֵּי יוֹם
בְּיוֹמוֹ לַעֲבֹדֶת פֶּרֶךְ מֵהִזְרִיחָה וְעַד הַשְׁקִיעָה. "עַל כָּל יְהוּדִי
לִלְבֵן מַעֲתָה בְּכָל יוֹם לְבָנִים בְּאוֹתָהּ הַפְּמוֹת שֶׁעָשָׂה הַיּוֹם" - כֵּן
הִכְרִיזוּ הַנוֹגְשִׁים הָרָשָׁעִים. סָבָא פָּנָה לַנוֹגְשִׁים וְאָמַר לָהֶם
בְּדַמְעוֹת שֶׁהוּא אֵינוֹ יָכוֹל לַעֲזֹב אֶת בְּנֵי מִשְׁפַּחְתּוֹ וְאֶת חֲנוּת
הַיִּרְקוֹת שֶׁלוֹ. אַךְ הָרָשָׁעִים הִלְלוּ אֶטְמוּ אֶת לִבָּם וְאֶת אֲזִנֵּיהֶם
לְתַחְנוּגָיו. לֹא נוֹתְרָה לְסָבָא כָּל בְּרָרָה, אֲלֵא לַעֲבֹד בְּפֶרֶךְ כִּיתָר
הַיְּהוּדִים.

קְטִישֵׁי הַשְּׁעָבֹד

מאותו היום ואילך כמעט ולא ראו את סבא בבית. בכל בקר היו הנוגשים המצריים מקיצים את היהודים משנתם וצועקים: 'יהודים! קומו לעבודת המלך הגדול פרעה'. מבקר ועד לשעה מאחרת בלילה עבדו היהודים עבודת פרך. נתנו להם קש והם היו צריכים לרמס אותו בגליהם ואחר כך לגבל ממנו לבגים. היהודים היו צריכים לעבד ברציפות בלי הפסקות ובזריזות יתרה כדי להשלים את המכסה היומית. אדמת מצרים היא אדמה קשה שאי אפשר לגבלה וללוש אותה יפה. בכל פעם שסימו ליצר את הלבנים, התפוררו הלבנים המוכנות והיהודים נאלצו לשוב וללבן אותן מחדש. גם בלילה, אחרי ששבו הביתה תשושים מעבודת היום המפרכת, חזרו ובאו הנוגשים המצריים לבתי היהודים וצוו עליהם לשוב ולעשות כל מיני עבודות שונות ומשונות, כמו: ללקט ירקות בגנה, לשאב מים ולבקע עצים. סבא ושאר היהודים היו ממש משעבדים כל שעות היום והלילה. יותר מכך, לפעמים באו מצרים ולקחו כמה יהודים- וביניהם גם את סבי- לשבועות ארוכים של עבודת פרך באתרי בניה מרחקים ברחבי מצרים, ובכל אותו זמן לא שבו יהודים אמללים אלה לביתם.

הַעֲבֹדָה הַקָּשָׁה הַזֹּאת נִמְשָׁכָה בְּשִׁמוּנִים וְשֵׁלֶשׁ שָׁנִים. בִּימֹת
הַקִּיץ, בְּשִׁמְשׁ הַמִּזְדָּרִית הַיּוֹקֶדֶת וְהַלֹּהֶטֶת, וּבִימֹת הַחֶרֶף
הַקְּפוּאִים. יוֹם אַחֵר יוֹם לֹא בְטָלָה הַעֲבֹדָה.

אָבִי נוֹלַד בְּאוֹתָהּ תְּקוּפָה שֶׁל שַׁעֲבֹד וְגַם הוּא כְּשֶׁגִּדַּל הָיָה עוֹבֵד
כָּל יוֹם בְּמִלְאֲכוֹת קָשׁוֹת. גַּם אִמִּי נוֹלְדָה אַזּ וְגַם הִיא כְּשֶׁגִּדְּלָה
אֲלָצָה לַעֲבֹד בְּכָל מִינֵי עֲבֹדוֹת קָשׁוֹת הַנַּעֲשׂוֹת בְּדֶרֶךְ כָּלֵל עַל יְדֵי
גָבְרִים: לַחֲרֹשׁ אֶת הַשָּׂדוֹת, לִקְצֹץ אֵילָנוֹת בַּיַּעַר וְלִשְׂאֵת
לְמִרְחָקִים אֲבָנִים גְּדוֹלוֹת. אֲנִי נוֹלַדְתִּי כְּשֶׁבָּעִים וְחֲמִשׁ שָׁנָה מֵאֵז
הַחֵל הַשַּׁעֲבֹד בְּמִצְרַיִם וְחִיִּיתִי בְּפֶחַד וּבְדֹאגָה מִתְמַדָּת מִמָּה
שֶׁנַּעֲשֶׂה לְסָבָא וּלְסַבְּתָא, לְאָבָא וּלְאִמָּא וּלְכָל יֵתֵר הַיְּהוּדִים
הַשֹּׁכֵנִים שְׁלָנוּ.

אֲסַפֵּר לָכֶם דְּגִמָּא אַחַת מִתּוֹךְ מֵרֵאוֹת הָאִימִים שִׁחֲזִיתִי בְּמוֹ
עֵינֵי פְעָמִים רַבּוֹת: יוֹם אֶחָד בָּא אֶל הַבֵּית נֹגֵשׁ מִצְרִי, בְּרִיּוֹן בְּזוּי
וּמְגֻשָּׁם. הַמִּצְרִי הִרְשָׁע אָמַר לְאָבָא שֶׁהוּא לֹא הַשְּׁלִים אֶת סָכוּם
הַלְבָּנִים שֶׁהָיָה צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת בְּאוֹתוֹ יוֹם. הוּא קָלַל אֶת אָבָא שְׁלִי
וְהִכָּה אוֹתוֹ בְּמַקֵּל הַגָּדוֹל שֶׁבִידּוֹ מְכוֹת גְּדוֹלוֹת וְכוּאֲבוֹת עַד
שֶׁפָּצַע אוֹתוֹ בְּכָל גּוּפוֹ וְשִׁבַּר אֶת עַצְמוֹתָיו. אֲנַחְנוּ הַיְלָדִים
שֶׁבִּבֵּית רֵאִינוּ כְּמָה שְׂכּוּאָב לְאָבָא וְצָעֲקֵנוּ- 'תַּפְסִיק, תַּפְסִיק!
אֵךְ הַנּוֹגֵשׁ הִתְעַלֵּם מֵאֲתָנוּ. כָּל אוֹתוֹ הַלִּילָה לֹא יָכוֹל הָיָה אָבָא
לִישֹׁן מִחֲמַת כְּאִבֵּי הַמְּכוֹת שֶׁקָּבַל. גַּם אֲנַחְנוּ לֹא יָכֻלְנוּ לִישֹׁן. כָּל
הַלִּילָה בְּכִינוּ מִצָּעַר עַל מָצְבוֹ שֶׁל אָבָא וּמִפֶּחַד מִן הַמַּחֲזָה
הַנּוֹרָא שֶׁרָאוּ עֵינֵינוּ.

יוֹם אֶחָד הִתְבַּשְּׂרֵנוּ שֶׁלְאִמָּא נוֹלַד בָּנוּ! שִׁמְחָנוּ מְאוֹד עַל
הַבְּשׂוּרָה וּרְבֵנוּ מִי יַחֲזִיק רֵאשׁוּנָה אֶת הַתֵּינוֹק הַחֲמוּד. אֵךְ לֹא
חָלְפוּ יָמִים רַבִּים וְשִׁמְחָתָנוּ נִהְפָּכָה לְתֵגָה. לְבִיתָנוּ הִגִּיעַ נֹגֵשׁ
מִצְרִי, תַּפֵּס אֶת הַתֵּינוֹק בְּאֲכָזְרִיּוֹת וְעַל אַף כָּל הַתַּחֲנוּת,
הַצָּעֲקוֹת וְהַבְּכִיּוֹת שֶׁל אִמָּא וְשֶׁל כָּל בְּנֵי הַמִּשְׁפָּחָה, זָרַק הַנּוֹגֵשׁ
הַאֲכָזֵר אֶת אַחֵי הַתֵּינוֹק לִיאֹוֹר בְּפָנֵינוּ, וְלֹא הָיָה לֵאל יָדֵינוּ
לַעֲשׂוֹת מְאוּמָה כְּדִי לְהַצִּילוֹ. אֶת הַצָּעַר וְהָאֵבֶל שֶׁחוּינוּ אַזּ לֹא
נוֹבֵל לִשְׂכַח לְעוֹלָם.

אור הגאֵלה מְפָצִיעַ

אֲחֵרֵי שָׁנוֹת שְׁעָבוֹד אַרְכּוֹת וּמְרוֹת, נִגְלָה לְעֵינֵינוּ אוֹר שֶׁל גְּאֻלָּה וַיִּשְׁוּעָה. יוֹם אֶחָד בְּתַחֲלַת חֹדֶשׁ נִיסָן, בָּא מֹשֶׁה רַבֵּנוּ אֶל פְּרָעָה בְּעוֹדוֹ בְּיָאוֹר וְהַתֵּרָה לִפְנֵיו בְּקוֹל גְּדוֹל: אִם אֵינְךָ שׁוֹלֵחַ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ, אֲלוֹקֵיהֶם שֶׁל הַיְּהוּדִים יָבִיא עֲלֶיךָ וְעַל כָּל עַמְּךָ מִכָּה נּוֹרָאָה. כָּל מִימוֹת מִצְרַיִם יִהְפְּכוּ לָדָם! כֵּן קָרָא מֹשֶׁה, וְקוֹלוֹ הוֹלֵךְ וְנִשְׁמַע בְּכָל אֶרֶץ מִצְרַיִם.

כָּל הַמִּצְרַיִם שָׁמְעוּ עַל מִכַּת הַדָּם שֶׁעָתִידָה לָבוֹא עֲלֵיהֶם, אָךְ פְּרָעָה הִגָּאָה בְּעֲשָׂרוֹ וּבְעֲצָמָתוֹ לֹא שָׁם לְבוֹ לְדִבְרֵי מֹשֶׁה, בְּאוֹמְרוֹ- "אַתָּה מְדַבֵּר דִּבְרֵי שְׁטוֹת! לֹא הִיא וְלֹא יִהְיֶה כַּדָּבָר הַזֶּה!" יוֹם יוֹם בְּמִשְׁךְ שְׁלֹשָׁה שָׁבוּעוֹת הָיָה מֹשֶׁה רַבֵּנוּ הוֹלֵךְ וּמַתֵּרָה בְּפְרָעָה כַּדָּבָרִים הַלֵּלוּ, וּבִתָּם הַשְּׁבוּעַ הַשְּׁלִישִׁי הִכָּה אֶהֱרֹן אֶת מִימֵי הַיָּאוֹר בְּמַטֵּה שֶׁל מֹשֶׁה רַבֵּנוּ. בְּאוֹתוֹ רָגַע הִפְכוּ כָּל מִימֵי הַיָּאוֹר לָדָם. לֹא רַק הַמַּיִם שֶׁל הַיָּאוֹר נִהְפְּכוּ לָדָם אֲלָא כָּל הַמַּיִם אֲשֶׁר בְּכָל אֶרֶץ מִצְרַיִם נִהְפְּכוּ לָדָם. גַּם מִי הַמְּרֻחָצָאוֹת, גַּם מִי הַשְּׁתֵּתִיָּה שֶׁהָיוּ כָּבֵדִים בְּתוֹךְ בְּנֵי הַמִּצְרַיִם. הַמוֹנִי מִצְרַיִם מִבְּהֵלִים יֵצְאוּ לְרַחוּבוֹת וּסְפְרוּ אִישׁ לְאָחִיו שָׁכַל הַמַּיִם שֶׁבִּבְתֵּיהֶם נִהְפְּכוּ לָדָם. אוֹ אִזְּ רְאוּ כָּל הַמִּצְרַיִם שֶׁדִּבְרֵי מֹשֶׁה רַבֵּנוּ הִתְגַּשְּׁמוּ בְּמִלּוֹאֵם וּבָאָה עֲלֵיהֶם מִכָּה מֵאֵת ה' אֲלוֹקֵי הָעִבְרִים.

מִמִּכַּת דָּם וְאֵילָךְ הִתְחִילָה תְּקוּפַת הַדָּשָׁה בְּמִצְרַיִם. בְּכָל חֹדֶשׁ-הָכּוּ הַמִּצְרַיִם בְּמִכָּה נּוֹסֶפֶת מֵאֵת ה': הַמוֹנִי צִפְרֵדַעִים הִשְׁחִיתוּ אֶת אֶרֶץ, בְּנִים הִצִּיקוּ לָהֶם, עֲרֻבֹגִיָּה שֶׁל חִיּוֹת טוֹרְפוֹת פָּלְשׁוּ לְאֶרֶץ וְטָרְפוּ בָּהֶם, מִכַּת דָּבָר הַכֶּתֶה גְּבַהְמוֹתֵיהֶם, שְׁחִין פָּרַח עַל עוֹרָם, בָּרָד כֶּבֶד הָרָג בָּהֶם וְשֹׁבֵר אֶת עֵצֵי הַשָּׁדָה, לִהְיוֹת אֲרֵבָה הַשְּׁמִידוֹ אֶת יְבוֹלָם וְחִשֵּׁךְ כֶּבֶד שׁוֹרר בְּאֶרֶץ בְּמִשְׁךְ שְׁשָׁה יָמִים. וְאוֹלָם חֹרֵף כָּל הַמִּכּוֹת הָאֵלֶּה הוֹסִיף פְּרָעָה לְהִתְעַקֵּשׁ וּלְסַרֵּב לָתֵת לָנוּ לְצֵאת מֵאֶרֶץ.

מַכֶּת בְּכוֹרוֹת

יום אחד, בחדש ניסן, שנים עשר חדש אחרי שהתחילו המכות, אסף אבא אסף את כל הילדים לחדרו. הוא היה נראה מאוד מרגש ומאוד שמח. ראינו שיש לו בשורה חשובה לומר לנו. 'ילדים' התחיל אבא לבשר, 'היום התגלה ה' למשה רבנו ואמר לו שעלינו לקחת שם ולהכינו לקרבן. בעוד ארבעה ימים, בחצות הלילה, יעבר ה' ויהרג את כל הבכורות של המצרים - ואנחנו נצא ממצרים! כבר לא נצטרך לעבד למצרים, כבר לא נצטרך לקבל מכות מהנוגשים. אני לא אעזב אתכם מהבקר ועד הלילה ונוכל ללמד תורה ולעשות מצוות'. אנחנו מאד התרגשנו מהבשורה הטובה. האמננו לנבואת משה רבנו והתכוננו ליציאה מהארץ השנואה - מצרים הארורה.

כעבר ארבעה ימים שחטנו את השם, צלינו אותו על האש והתארגנו ליציאה. בערב היה הכל מוכן; אבא נתן מדמו של השם השחוט על משקוף הבית ועל שני צדי הפתח, ולאחר מכן ישבנו ואכלנו את בשרו של הקרבן בחפזון, מוכנים לצאת לדרך הארכה. חגורים ומציידים במקלות וגעלי הליכה לרגלינו. ופתאום, בחצות הלילה בדיוק, נשמעו מהשכנים המצרים שגרו על ידינו קולות וצעקות נוראיות: 'איפה הרופא? איפה הרופא? רופא מצרי הגיע בריצה לביתם, אך כעבר כמה דקות יצא כלעמם שבא. מן הצעקות הבנו שהבן הבכור החשוב שלהם, הבכור האכזר שתמיד הציק לנו, הכה אותנו וצחק עלינו, מת פתאום. גם מבתיהם של שכנים מצריים נוספים נשמעו צעקות שהבן הגדול שלהם מת, וכך היה בכל בתי מצרים: צעקות נוראיות של אנשים צועקים ואמהות בוכות שבגיהן מתו. גם מבתי היהודים פרצו קולות שנשמעו למרחקים. לא היו אלה קולות של צער אלא קולות ותנועות של שמחה. כל היהודים כבר שמעו את הבשורה הטובה והתכוננו לצאת לדרך. געליהם ברגליהם ומקלות בידיהם,

מובנים ומזמנים להגאל. מחלונות הבתים של השכנים היהודים ראינו אור גדול, ילדים שמחים ושרים: 'הודו לה' כי טוב'. והנה פתאום קול מר, מרעיש יותר מקולות השמחה של היהודים, נשמע בחוץ: 'מי כאן משה? מי כאן אהרן? צאו צאו!'. אני גבהלתי מהקול המפחיד, ושאלתי את האבא שלי: 'אבא האם שוב הנוגש הרשע קורא שתצאו לעבודה?'. 'אל תירא', השיב לי אבא בקול מרגיע. 'לא נוגש קורא, אלו הם פרעה עם שריו. פרעה מפחד מהמכה הגדולה שעשה ה', שהמית את כל הבכורות של מצרים. הוא מסתובב ומחפש את ביתם של משה ואהרן כדי לבקש שיצאו ממצרים מיד, ולא יתעכבו אף רגע אחד נוסף.

לשמע הקולות לא יכלו הילדים להתאפק יותר. הם קפצו ממקומותיהם, רקדו ורננו בקולותיהם, והוריהם עזרו להם והכו כף אל כף מתוך שמחה ולהט אדיר, כשהם מבשרים ואומרים: 'ברוך הוא וברוך שמו, אין כמוך באלקים ה' ואין כמעשיך. במה נשבחך מלך הכבוד ובמה נברכך? המרומים על כל ברכה ותהלה'.

השמועה המרנינה התפשטה מיד מבית לבית ומשבט לשבט. וכל ישראל מרננים, וכלם יחד מרקדים, ומלאכי מעלה שמחים עמם ואומרים 'ברוך ה' אלוקי ישראל'. ואף הקב"ה שמח עמם.

יְצִיאָת מִצְרַיִם

השחר עלה והיהודים יצאו מבתיהם והתאספו יחד לצאת לדֶרֶךְ.
ובאותו היום, יום חמישי, בחמשה עשר לחדש ניסן בחצות היום,
יצאו צבאות ה' ממצרים כשהם מהללים 'הללו עבדי ה' ולא עבדי
פרעה, הודו לה' כי טוב'. המראה היה מרהיב עין. בראש צעדו
משה רבנו ואהרן הכהן, אשר מראם כמראה מלאך ה'. אחריהם
צעדו זקני העדה ראשי ישראל, ואחריהם אבות, אמהות וילדים,
רבבות אלפי ישראל.

כל יוצאי מצרים יחד מנו כחמשה מיליון איש ואשה, יחד עם
ציאנז וגֶרֶם, מקנה וגמלים לרב. לכל אחד מישראל היו תשעים
חמורים חזקים ומעלים, טעוגים מכספם וזהבם של המצרים. כך
צעדו וכלם יחד מהללים, משבחים ומרננים את פסוקי ההלל:
'בצאת ישראל ממצרים. הללו עבדי ה'. הודו לה' כי טוב'. מקול
זמרתם מרעישים הם את העולם וכפת הרקיע כאלו מתרוממת
לקולם, ואומות העולם תמהים ושואלים: 'מי זאת עלה מן
המדבר מתרפקת על דודה? מי המחנה הרוקד שם אשר פניהם
הנלהבים פוגים השמימה... אין זאת כי אם שירת מלאכי השמים
אשר לארץ הגיעה, ומשיבים ואומרים: 'לא מלאכי שמים הם.
אלא בני ישראל בני א-ל חי אשר מרננים לאלקיהם שהוציאם
ממצרים'.

וכך היתה הליכת בני ישראל במדבר: ארבעה ענני כבוד סבבו את
בני ישראל בכל ארבע הרוחות וענן אחד על גביהם, שלא יהיה
להם צער לא מחמת השמש ולא מחמת הטללים והרוחות
והגשמים. ועוד ענן נסע תחתיהם כדי שרגליהם לא יפגעו
מקוצים ולא יפגעו בנחשים ובעקרבנים וביתר מזיקים. עם ישראל
לא הרגישו שהם הולכים ברגליהם, אלא היו כמו נוסעים בתוך

הַעֲנִינִים. בְּכֹל לַיְלָה הָיָה עֲמוּד אֵשׁ הוֹלֵךְ לִפְנֵיהֶם לְהַאִיר לָהֶם וְהָיָה
אוֹרוֹ בְּהִיר כָּל כֶּךָ שֶׁלֹּא חָשׂוּ עִם יִשְׂרָאֵל בְּהִבְדֵּל בֵּין הַיּוֹם וּבֵין
הַלַּיְלָה. כְּשֶׁהָיוּ אוֹמוֹת הָעוֹלָם רוֹאִים אֶת הָעֲנָן בַּיּוֹם וְאֶת אוֹרוֹ שֶׁל
עֲמוּד הָאֵשׁ בַּלַּיְלָה, הָיוּ אוֹמְרִים: 'מִי זֹאת הַנִּשְׁקָפָה כְּמוֹ שְׁחָר? מִי
הוּא זֶה שֶׁתְּשַׁמֵּי־שָׁמַיָּה עַל יְדֵי הָאוֹר? כְּמוֹ מַלְאָכִים הֵם!'.
אַמֶּת מָה נִהְדָּר הָיָה אוֹתוֹ מַעֲמֵד בְּצֵאת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם.

(הַתּאֹר לְקוֹחַ (בְּעֵבוֹד) מֵהַגָּדָה שֶׁל פֶּסַח 'הַלַּיְלָה הַזֶּה' בְּרִשּׁוֹת
הַמַּחֲבֵר הָרֵב א. מִנְדֵּלבוֹיִם).

העיצוב והתמונות על דעת המוציא לאור
eliyakalaf@googlemail.com